

Kastelen

Dit werkboekje is van:

Naam:

Hoi!

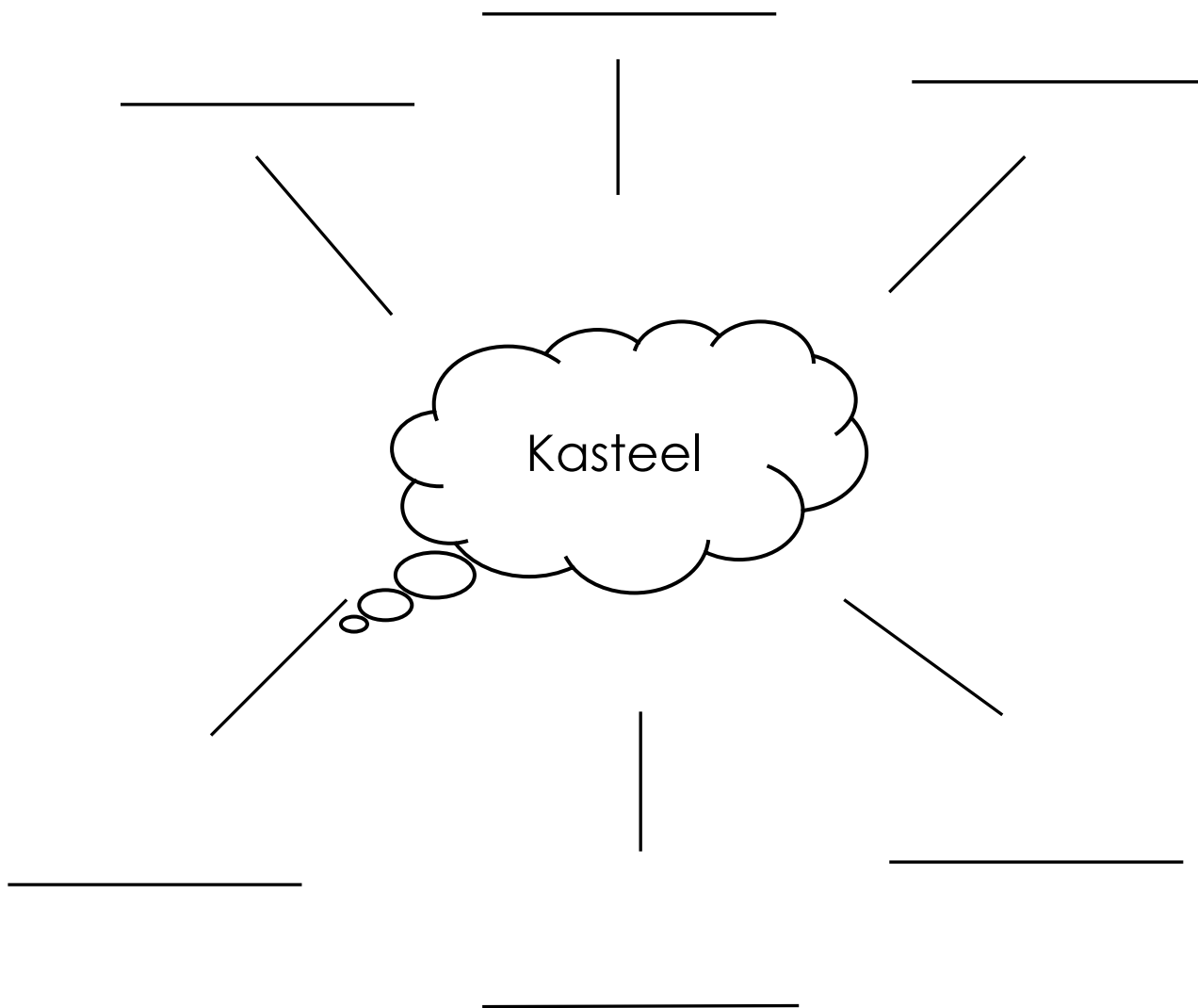
Super leuk dat je dit boekje hebt open gedaan.
Wanneer je dit boekje helemaal hebt uitgewerkt weet je
een heleboel over kastelen!

Lees straks eerst de teksten en maak dan de opdrachten die
er bij horen.

Vul nu eerst de denkwolk in op de bladzijde hier naast.

Heel veel lees- en werkplezier!

Waar denk je aan bij het woord 'kasteel'?

Leven in het kasteel

Wat is een kasteel?

Waar denk jij aan bij een kasteel?

Aan een groot gebouw?

Aan torens en poorten?

Of aan mooie prinsessen en stoere ridders?

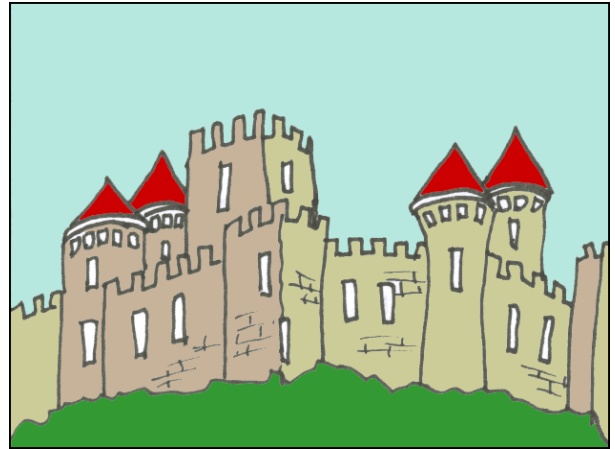
Kastelen werden in de tijd van de ridders gebouwd.

Die tijd noem je de Middeleeuwen.

Eerst werden ze van hout gemaakt.

Later van steen.

De meeste kastelen zijn nu verdwenen.

Hoe zag een kasteel eruit?

Het bouwen van een kasteel duurde meestal 2 jaar.

Soms kon het wel 10 jaar duren.

Er waren heel veel soorten kastelen.

Ronde en vierkante.

Kastelen met een toren in het midden.

Of met vier torens, één op elke hoek.

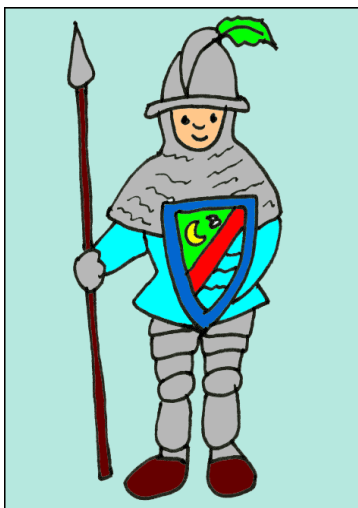
Er waren ook kastelen, die alleen een toren hadden.

Om het kasteel was een gracht.

Je kon door de poort naar binnen

Een vijand kon het kasteel niet in.

Want dan ging de brug omhoog!

Wie woonden er in een kasteel?

Een kasteel was lang geleden een woonhuis.

Met kamers en gangen. Met trappen en torens.

Een ridder woonde er met zijn gezin.

Er woonden ook knechten, dienstmeisjes, een kok en een smid.

Er waren geen kachels of lampen.

En in de ramen zat geen glas.

In de zomer was het er lekker koel.

Maar in de winter was het er heel koud!

Buiten het kasteel woonden de boeren.

Zou jij graag in een kasteel willen wonen?

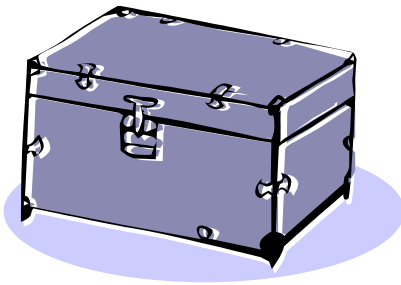
Teken hieronder jouw droomkasteel:

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for drawing a dream castle.

De Ridderzaal

Wat is een ridderzaal?

In de eerste kastelen leefde het hele gezin in een kamer.
Deze kamer heette de ridderzaal.
Je moest dus eten, werken en slapen in deze ene grote ruimte.
In de kamer stond een schouw.
Dat was een soort open haard.
Er waren weinig meubels
Dus ook weinig bedden.
De bedienden sliepen bij elkaar op het stro op de grond.
Daar zaten ook muizen en soms ratten.
Later werden de kastelen groter en kwamen er meer kamers.
De kasteelbewoners kregen toen ook slaapkamers.

Meubels waren heel erg duur.
Daarom gebruikte de mensen kisten om op te zitten
en om hun spullen in op te bergen.
De kinderen moesten aan tafel staan.
De stoelen waren voor de grote mensen.

Gingen de kasteelbewoners in bad?

Een kasteel had geen badkamer.
Alleen de allerrijkste mensen gingen in bad, maar niet vaak.
Ze hadden nog geen badkamer.
Ze gingen gewoon in hun kamer in een houten teil met water zitten.
En zeep? Dat hadden ze nog niet.
Daarom deden ze bloemen in het water.

Was er een wc in het kasteel?

Er was ook geen wc.
In de muur van het kasteel zat een klein hokje.
In dat hokje zat een gat naar buiten.
De mensen gingen boven dit gat zitten.
Alles viel omlaag in de gracht.
Deze wc noemde ze latrine.

Vragen:

Hoe heette de belangrijkste kamer in het kasteel?

Gingen ze vroeger vaak in bad? Waarom wel of niet?

Hoe noemde ze vroeger de wc?

Ridder

Hoe kon je ridder worden?

Vroeger noemden ze een ridder een ruiter.

Ze waren soldaten te paard.

Ridder worden was niet makkelijk.

Je moest een opleiding volgen die soms wel tien jaar duurde.

Deze opleiding volgde je in een kasteel samen met andere jongens.

Eerst werd je page.

Je bent dan een soort dienaar in dienst van de kasteelheer.

Je kreeg dan allerlei klusjes.

Zoals de kok helpen met boodschappen doen en het eten rondbrengen.

Op je veertiende werd je schildknaap van een ridder.

Je moest het schild dragen van de ridder,

Zijn paard verzorgen en zijn wapens poetsen en repareren.

Je leerde ook alles over de jacht en hoe je honden moest verzorgen.

Ook moest je leren om met wapens te vechten.

Als je dat allemaal kon kreeg je een ridderslag.

Als page en schildknaap had je bewezen sterk en moedig te zijn.

Daarna kreeg je witte kleding aan.

Je moest dan de hele nacht bidden in een soort kerk.

Dat heette de nachtwake.

Je moest wel wakker blijven.

De volgende ochtend werd je tot ridder geslagen.

Je moest dan op je knieën gaan zitten.

Een belangrijke man sloeg op je schouder.

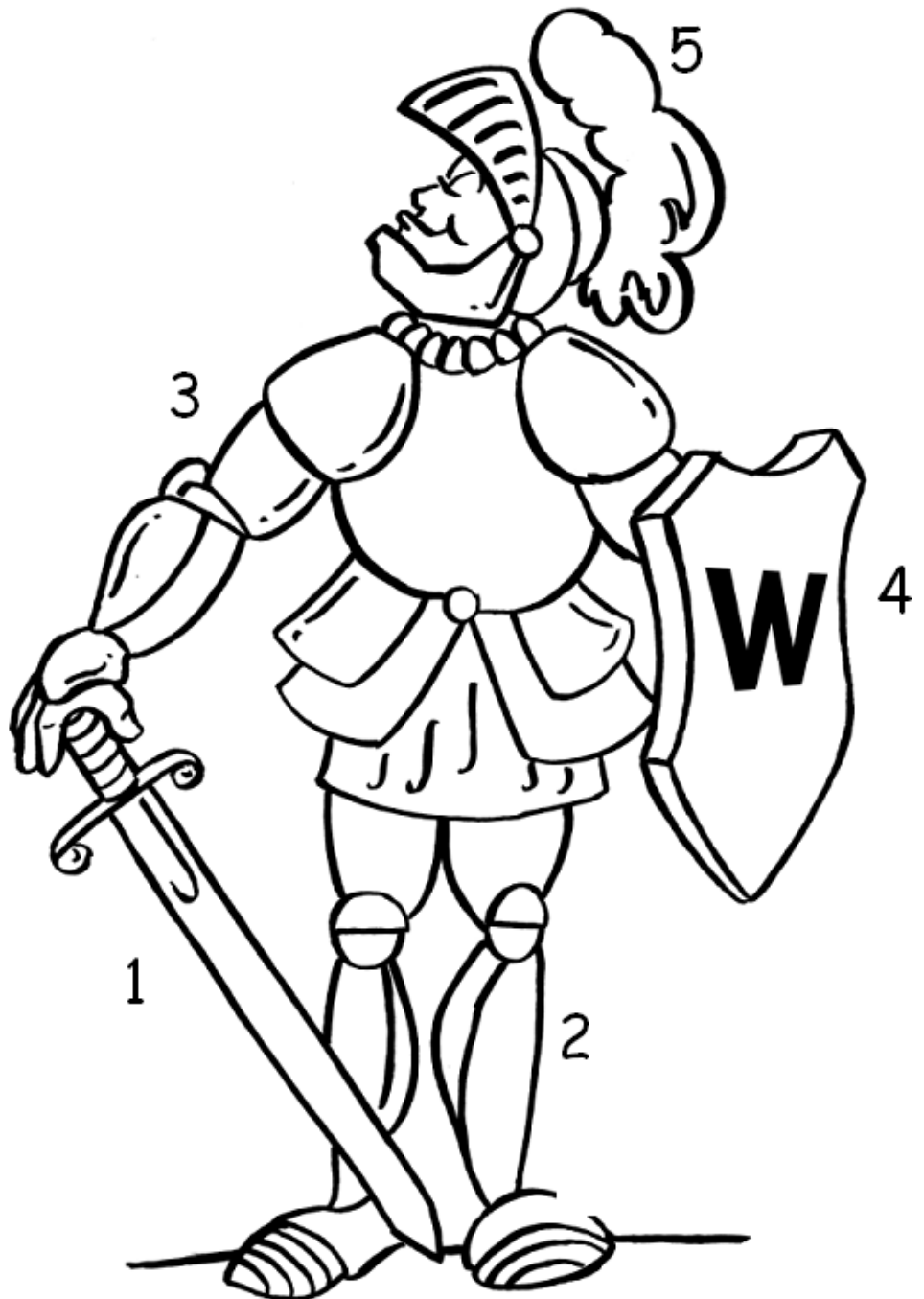
Met de platte kant van het zwaard

Wanneer je opstond was je een ridder!

Wat is wat?
Zet achter elk woord het
goede cijfer.
Daarna mag je de ridder
inkleuren.

Schild	
Armstuk	
Zwaard	
Helm	
Beenstuk	

Wapens

Waarom is een schild beschilderd?

Stel je voor, je bent als ridder aan het vechten.
Dan komt er een ridder aan van je eigen partij.
Hij herkent je nog net voordat hij je wil doden.
Dit gebeurde bij de eerste ridders wel eens.
Daar hebben de ridders wat op bedacht.
Ze gingen hun schild beschilderen.

Op de eerste schilden stond alleen maar een streep of
een andere vorm.
Maar ze werden steeds ingewikkelder.
Het werd een echt familiewapen.
Zo konden de ridders elkaar nu herkennen.

Wie maakte de wapens?

In het kasteel hielden verschillende mensen zich bezig met de wapens.
Zwaarden en helmen werden gemaakt door de smid.
De smid was een belangrijke man in het kasteel.
Hij moest veel fantasie hebben.
Hij zorgde voor nieuwe wapens waar de ridders mee konden vechten.

Een compleet harnas kostte heel veel geld.
Je moest ongeveer wel 75.000 euro betalen.
Ridders waren dus vaak heel rijk.
Alleen rijke mensen kunnen zulke hoge bedragen betalen.

Wat is een riddertoernooi?

Soms gingen twee ridders met elkaar vechten.
Dit heet een riddertoernooi.
De ridders reden op hun paard.
Ze moesten elkaar van het paard duwen.
De ridder die het eerst in het zand viel had verloren.
Het was niet alleen een leuk spel
Maar ook een goede oefening in het vechten.
De winnaar kreeg een beloning.

Maak met deze woorden een verhaal.
Wanneer je een woord uit het woordveld gebruikt zet je er een gekleurde streep onder.

Kasteel

Jonkvrouw

Ridder

Schild

Zwaard

Jonkvrouwen

Hoe werd je jonkvrouw?

Meisjes werden heel anders opgevoed dan jongens.

Meestal woonden ze ook niet thuis. Ze gingen dan wonen in een ander kasteel.

Daar leerden ze naaien, lezen, schrijven en zingen.

Meisjes mochten niet lang kind blijven.

Wanneer ze ongeveer veertien waren gingen ze al trouwen.

Ze mochten hun man niet zelf uitkiezen.

Dat werd door de vader van het meisje gedaan.

Ze kregen vaak al heel jong kinderen.

Als het kindje werd geboren was dit heel zwaar voor de vrouw.

Wat voor taken had de jongvrouw?

De vrouw moest zorgen voor de kinderen.

Ook was ze de baas over de keuken van het kasteel.

Verder moest ze voor de gasten zorgen die op bezoek kwamen.

De jonkvrouwen hadden vaak hele dure kleding.

Ze droegen sieraden van goud of zilver.

En ze spotten parfum op zichzelf om lekker te ruiken.

Soms hadden ze zelfs een eigen slaapkamer in het kasteel.

Hoe vermaakten de jonkvrouwen zich?

Vrouwen deden veel verschillende dingen voor hun plezier.

Ze vonden jagen op beren of herten niet leuk.

Maar picknicken deden ze heel graag.

Ook hielden ze van bordspelen, zoals schaken.

Vragen:

Meisjes mochten geen ridders worden. Waarom denk je dat dat niet mocht?

Kan je drie dingen noemen wat je als meisje moest leren?

1. _____
2. _____
3. _____

Wij kunnen heel veel dingen voor ons plezier doen, bijvoorbeeld tv kijken. In de middeleeuwen kon dat niet.

Kan je nog twee andere dingen noemen die wij wel hebben en de kinderen in de middeleeuwen niet?

1. _____
2. _____

Sport en spel

Wat deden de mensen in een kasteel?

In de middeleeuwen waren er nog geen tv, radio en computerspelletjes.
Daarom deden de mensen vroeger veel meer spelletjes met elkaar.
Er waren verschillende sporten en spelletjes.
Zoals dammen, schaken en dobbelen.
Dobbelen vonden de mannen heel leuk.
Je kon er heel veel geld mee verdienen.

Er werd ook muziek gemaakt en gedanst.
De mensen gingen ook vaak voetballen.
Ook de meisjes deden hier aan mee.

In de winter verveelde de kasteelbewoners zich een beetje.
Het was buiten vaak koud en donker.

Ze hadden nog geen lampen binnen.
Licht kreeg je alleen met dure kaarsen en olielampjes.
Dus ze gingen vroeg naar bed.

Kwam er wel eens bezoek?

Soms kwam er in het kasteel een minstreel langs.
Dat is iemand die liedjes zingt.
Hij reisde altijd heel veel.
Van kasteel naar kasteel.
Zo hoorde hij alle nieuwtjes,
Daar kon hij prachtige en spannende verhalen over vertellen.
De mensen van het kasteel waren heel blij als de minstreel langs kwam.
Er werd dan een groot feestmaal gegeven.

Kinderen vonden het nog leuker als er artiesten langskwamen.
Er kon een schilder komen.
Hij kon je gezicht schilderen.
Dat was heel bijzonder, want er waren weinig spiegels.
Je zag daarom niet vaak je eigen gezicht.
Ook kwam de speelman wel eens.
Hij speelde fluit, harp en de luit.
Dan konden de mensen dansen op de muziek.

Je hebt nou over verschillende mensen in het kasteel gelezen.

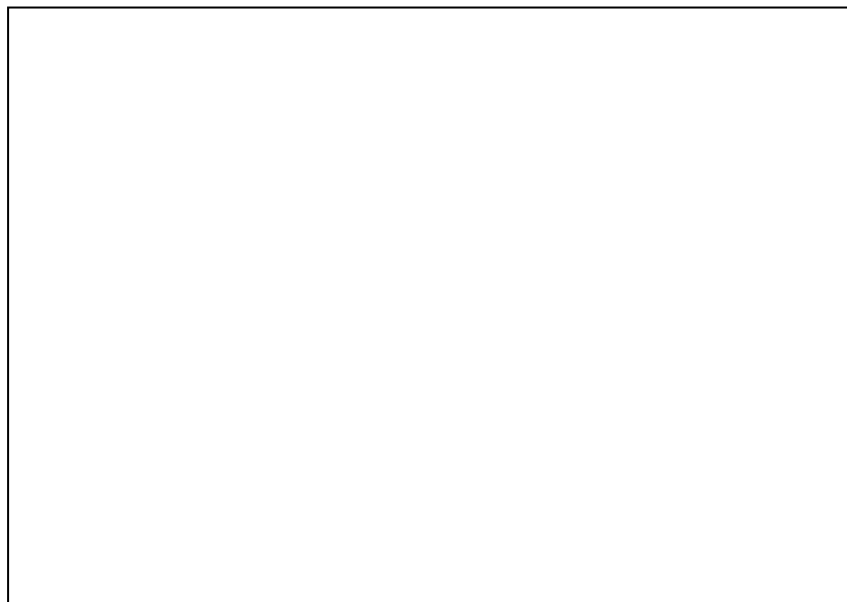
Stel dat je even terug mocht gaan in de tijd.

Wie zou je dan graag willen zijn?

Kruip in de huid van die persoon en vertel hoe jou dag er dan uit zou zien.

Kies uit: **page, schildknaap, ridder, jonkvrouw, smid, kind, bediende, minstreel, schilder, of speelman.**

Maak er ook een
mooie tekening bij:

De boeren

Buiten het kasteel woonden de boeren.
De huizen van de boeren waren van klein en hout gemaakt.
Het dak was van stro.
Er zaten geen ramen in de schuur en er was maar één deur.
In de winter sliepen de dieren ook in het huis.
Mensen en dieren sliepen dan dus samen.

Er stonden heel weinig meubels in het huis.
Alleen een tafel en maar één bed.
Binnen werd er een vuurtje gemaakt.
Zo konden ze warm blijven.
De rook ging door het rieten dak.

Boeren droegen simpele kleding.
Ze maakten dit meestal zelf.
Soms kreeg je een gat in je broek.
Dan werd er een ander lapje opgenaaid.

Alle voedsel wat op het land verbouwd werd
was van de kasteelheer.
Hij was de baas over de boeren.
De boeren mochten maar een klein beetje van het voedsel houden.
Soms werden ze heel boos op de kasteelheer.
Ze hadden zelf vaak te weinig eten!

Zou jij in de middeleeuwen willen leven? Waarom wel of niet?
